

УДК 338.432:355.233.22

Пацевко А.Й., доцент ©**Приставський Т.Г.**, старший викладач**Ковбан О.Л.**, старший викладач*Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З.Гжицького***ФУНКЦІОНАЛЬНО-ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД
ДО ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ
АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ**

Процес навчання та засвоєння програмного матеріалу повинен здійснюватися шляхом застосування відповідного контролю на різних етапах навчання.

Контроль динаміки функціонально-диференційованої фізичної підготовки студентів є обов'язковим елементом навчання у ВНЗ.

Важливість контролю обумовлена потребою в одержанні викладачем об'єктивної інформації про стан фізичної підготовки і на основі одержаних даних оптимізувати і спрямовано управляти навчальним процесом. Але, як відомо, раціонально організований процес передбачає і логічну вірну послідовність чергування вправ і видів спорту, які є максимально наближеними до специфіки функціональних особливостей майбутніх спеціалістів агропромислового комплексу.

Відповідно до національної програми розвитку сільгоспвиробництва та підписання Болонської угоди в Україні здійснюється реформування навчальної та наукової діяльності, яке дозволить досягти офіційного визнання дипломів аграрних вузів України Університетами розвинутих країн світу. Така постановка питання вимагає введення функціонально-диференційованої підготовки спеціалістів, де процес підготовки диференціюється залежно від використання спеціалістів в агропромисловості. Перехід до функціонально-диференційованої підготовки повинен здійснюватися на основі отриманих вихідних даних з перспективою тенденцій фізичної підготовки і вивчення перспективних змін рухових функцій. Адже в умовах соціально-економічного розвитку країни до спеціалістів обов'язково будуть ставитися нові, більш високі вимоги, особливо до стану здоров'я, рівня фізичної підготовки, вміння самому забезпечувати власну конкурентоздатність з іншими претендентами, вміння організувати і планувати свою виробничу діяльність і дозволяти, розв'язувати задачі, що виникають в процесі трудової діяльності за рахунок нових ідей, забезпечувати потрібну ефективність розумової і фізичної працездатності, пов'язувати їх з функціональними особливостями праці.

Виходячи з наведеного, при розробці функціонально-диференційованого підходу слід враховувати:

- пріоритет здібних студентів при відборі до відповідних навчальних груп (з врахуванням стану і рівня фізичної підготовки);
- чітку орієнтацію студентів на виконання завдань з фізичної підготовки (стосовно майбутньої професійної діяльності);
- впровадити комплекс методів контролю за динамікою функціонально-диференційованої фізичної підготовки.

Тут важливим аспектом є визначення зв'язку фізичного виховання з виробництвом, і тоді відпаде довготривала адаптація спеціаліста до умов процесу виробництва.

Функціонально-диференційована фізична підготовка передбачає наявність ефективних зв'язків, серед яких можна виділити наступні:

- обмін інформацією про зібрані факти, про успіхи і невдачі, помилки, що виникають в процесі навчання;
- написання методичних розробок, рекомендацій, науково-методичних статей;
- контроль, стимуляція, корекція дій студентів під час виконання одержаних завдань;
- при існуючій підготовці має місце так зване репродуктивне навчання – коли вчать тому, що є, а ще гірше – коли вчать тільки тому, що було.

Враховуючи згадане вище, основні умови і вимоги, що до створення функціонально-диференційованої підготовки спеціалістів можна викласти в такій послідовності:

1. Підготовка програми курсу з змістом навчання.
2. Матеріальне забезпечення: прилади, апаратура, комп'ютери і на їх основі розробити методику навчання.
3. Методичне забезпечення – інформація про функціональні зміни, що відбудуться в організмі студента в процесі виконання розроблених програм.
4. Науково-практичні розробки, пошукові методи навчання.

Вершиною наведеної піраміди є практичні заняття і їх наближеність до специфіки виробництва.

Склалась думка, що в даний час вища освіта ставить перед собою мету готувати спеціалістів загального профілю. Тому в вузах і спостерігається певна уніфікація навчальних планів і методів навчання, які розраховані на середнього студента і несуть на собі відбиток екстенсивного підходу.

Однак, функціональна диференціація як праці, так і рівня фізичного розвитку і підготовленості викликає безперервний процес диференціації спеціальної фізичної підготовки. Ситуація, яка створилась, вимагає необхідність переходу вищої освіти до нових інтенсивних форм навчання, які вимагають і відповідного рівня фізичної і розумової працездатності студентів.

Об'єктивно існує різниця у здібностях і фізичних можливостях студентів, що вимагає активізації навчального процесу і в напрямку функціонально-диференційованого підходу до фізичної підготовки.

Справа в тому, що існуюча фізична підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах склалася як система масового навчання студентів. Зрозуміло, що за таких умов можливості диференційованого підходу з урахуванням індивідуальних особливостей студентів є обмеженими, оскільки застосовуються тільки традиційні методи участі викладача у виконанні різнопланових функцій діагностування навчального процесу.

Процес навчання та засвоєння програмного матеріалу повинен здійснюватися шляхом застосування відповідного контролю на різних етапах навчання.

Контроль динаміки функціонально-диференційованої фізичної підготовки студентів є обов'язковим елементом навчання в вузі.

Важливість контролю обумовлена потребою в одержанні викладачем об'єктивної інформації про стан фізичної підготовки і на основі одержаних даних оптимізувати і спрямовано управляти навчальним процесом. Але, як відомо, раціонально організований процес передбачає і логічну вірну послідовність чергування вправ і видів спорту, які є максимально наближеними до специфіки функціональних особливостей майбутніх спеціалістів агропромислового комплексу.

Відсутність об'єктивних даних про динаміку диференційованої фізичної підготовки не дає змоги вчасно виявити помилки або недоліки конкретних студентів, систематизувати типові помилки і недоліки в групі, проаналізувати реакцію студентів на різні контрольні вправи (завдання), що робить неможливим оперативне проведення корекції навчального процесу, що в свою чергу ускладнює можливість підвести функціональну підготовку студентів до якісно вищого рівня.

Таким чином, методично правильно обґрунтоване забезпечення процедури навчання і контролю (об'єктивність, оптимальна періодичність, плановість) призведе до якісних змін у рівні фізичної підготовки студентів. Це означає, що розкриття методичних підходів у подоланні аритмії в навчанні в поєднанні з оперативною корекцією процесу занять, які би ґрунтувалися на об'єктивних показниках контролю дозволить максимально наблизити навчальний процес фізичного виховання до оптимального рівня.

Враховуючи викладене, слід виходити з:

1. Вивчення стану фізичної підготовки беручи до уваги функціональні особливості студента і відповідно диференціювати їх на різних етапах навчання.

2. Обґрунтувати методику діагностування функціонально-диференційованого підходу фізичної підготовки студентів.

3. Визначити ефективність запропонованої методики.

Предметом вивчення були особливості оволодіння вимогами функціонально-диференційованого підходу до фізичної підготовки студентів

вузів агропромислового комплексу з застосуванням специфічного тестового контролю. Впровадження запропонованої методики в навчальний процес дає змогу своєчасно одержувати об'єктивну інформацію про якість підготовленості студентів і при необхідності проводити оперативну корекцію.

Нами застосовувалась наступна методика:

- визначення видів вправ, які підлягають контролю з відповідними характеристиками;
- організація контролю засвоєння навчального матеріалу;
- збір та обробка статистичних даних про хід навчального процесу;
- корекція навчання на основі статистичної обробки даних.

Таким чином, кожен розділ, що підлягає вивченню (оволодінню) обумовлює розподіл на відповідні підрозділи. Кожен підрозділ не є сталою величиною і залежить від конкретного змісту навчального матеріалу.

Матеріал кожного розділу розподіляється на відповідні «дози», що виносяться на вивчення під час занять.

**Контрольні нормативи
для оцінки функціонально-диференційованого підходу
професійно-прикладних фізичних якостей
лікаря ветеринарної медицини**

№ № з/п		Курси			
		1	2	3	4
1	Присідання на двох ногах (20сек)	13	15	17	20
2	Із положення лежачи на спині, руки за головою, піднімання тулуба (за 10сек)	6	7	8	10
3	Згинання та розгинання рук в упорі лежачи (за 1 хв.)	20	23	25	28
4	Долання дистанції в присіді (гусячим кроком) (за 1 хв.) метрів	35	38	40	42
5	Із о.с. нахили вперед з діставанням носків (за 1 хв.)	18	23	25	27
6	Нахили вперед тримаючи за головою гриф штанги вагою 20кг (за 1хв.)	6	9	11	15
7	Руки витягнуті вперед на рівні плечей. В руках 5кг гантелі (утримання) в сек.	7	9	12	15
8	Підйом ваги (10кг) на кистьовому блоці (кількість разів)	3	5	7	9
9	Диференціювання сили кісті на кистьовому динамометрі (від максимуму в % 25, 50 і т.інших).				
10	Лежачи на стегнах на гімнастичній лавиці руки за головою, утримання тулуба в положенні прогнувшись	30	40	55	75
11	Чуйність вказівного пальця до оцінки малого опору (на ручному динамометрі до 100-150гр.)				
12	Підтягування на перекладині (кількість разів)	9	11	13	16
13	Стрибки в довжину з місця	220	230	240	245
14	Біг 3000м	13,20	13,05	12,55	12,20

Проведені біжучі перевірки дозволили зафіксувати дійсний стан динаміки показників функціонального стану впродовж навчального року. Порівняння одержаних показників свідчить про необхідність диференційованого підходу до окремих груп студентів при визначенні результатів від одного до наступного контролю.

Саме по собі підвищення рівня фізичної підготовки хоча і є фактом позитивним, але досягнуто за рахунок адаптації відповідної частини студентів до незвичних умов контролю. А в більшій частині студентів зростання показників педагогічного контролю (рівня фізичної підготовки) свідчить про ефективність запровадженої нами методики та її впливу на якість фізичної підготовки.

Висновки. Таким чином, в результаті проведених експериментів та аналізу отриманих даних можна стверджувати, що цілеспрямовані, регулярні заняття та спеціально підібрані комплекси загальнорозвиваючих вправ позитивно впливають на організм студентів. При цьому вони викликають зміни в показниках фізичного розвитку та значні зміни в показниках рухових якостей – силі, гнучкості та стрибучості, а також зміцнюють м'язовий тонус і покращують емоційний стан людини.

Література

1. Линець М.М. Основи розвитку рухових якостей: навчальний посібник для фізкультурних вузів. – Львів, «Штобор», 1997. -204с.
2. Сергієнко Л.П. Тестування рухових здібностей студентів. –К:Олімп. Л-ра, 2001. -444с.
3. Добровольська Н.О. Оптимізація фізичного стану студентів шляхом самостійних тренувань: Учебний посібник. – Донецьк, 1994. -179с.

Стаття надійшла до редакції 1.09.2010

УДК 619.477

Присяжнюк В.Я., кандидат ветеринарних наук, доцент ©

Vasyl Prysyzhnyuk @ ukr. net

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького

З ІСТОРІЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ ТВАРИН НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Наведено відомості про профілактичні та лікувальні заходи при захворюваннях тварин, організацію роботи фахівців на виконання законодавчих актів з метою попередження заразних захворювань тварин і людей.

Ключові слова: *захворювання, лікарські заходи, накази, тварини, епізоотії.*

Вступ. Ціла низка наукових публікацій вітчизняних авторів (2,3,6,8), присвячених історії медицини, розкриває питання зародження, становлення та розвитку лікувальної справи, в тому числі у різних регіонах України в залежності від політичних і соціально-економічних умов. У значній кількості наукових праць показано організацію і становлення державної ветеринарної служби певного краю, області (1,4,5,7,9,10) чи України в цілому (6). Лише в поодиноких дослідженнях висвітлюються питання діяльності фахівців лікувальної справи з метою недопущення захворювань та лікування тварин в певних історичних умовах. Завдання дослідження полягали в тому, щоб отримати дані щодо організації роботи фахівців на виконання законодавчих актів з метою зменшення захворюваності тварин і людей, профілактики заразних хвороб тварин на території західноукраїнських земель у 16-17 століттях.

Матеріал і методи. Матеріалом для вивчення лікувальної справи тварин на західноукраїнських землях послужили окремі архівні документи, а також деякі вітчизняні та іноземні літературні джерела, видання періодичної преси наукової бібліотеки імені В. Стефаніка НАН України у м. Львові.

Результати дослідження. У зв'язку з масовими захворюваннями коней і великої рогатої худоби вже в 15 ст. описані так звані «конеые лекари» і «кровопускні». Таким чином, уже в цей період лікувальні фахівці тварин склали особливу професію, яка має давнє історичне коріння і витоки під назвою «ветеринарні лікарі».

Поряд з питаннями, що стосувалися лікування людей, в лікувальниках була низка порад і настанов щодо лікування тварин. Окремо були створені лікувальні конюшні, де ізолювали і лікували хворих коней. З 1626 року ветеринарних спеціалістів при великих конюшнях називали «коновалами».

У 17 ст. набули значного поширення захворювання тварин, від яких часто хвороби передавалися людям. Описані випадки, коли при знятті шкіри з тварин